

Praten over de dood? In hartje Maastricht gebeurt het op iedere straathoek, met een lach en traan

FESTIVAL VOOR MIJN DOOD

Met een doods-kist op een bakfiets werd de aandacht getrokken voor het festival op de Markt.
© ROB OOSTWEGEL

Door Vincent Janssen

Zaterdag vond voor het eerst het Festival Voor Mijn Dood plaats in Maastricht. Tientallen activiteiten, voor jong en oud, zwengelden de gesprekken over de dood aan. En daar werd ook gewoon bij gelachen.

MAASTRICHT - De dood loopt als een rode draad door mijn leven”, zegt Hilde Claessens. Ze werkt in een hospice in Geulle, samen met Anja Thijssen. Vandaag hopen ze inspiratie op te doen over hoe ze om kunnen gaan met de dood. Niet alleen voor hun werk, maar ook om het verlies van Claessens partner te verwerken. Ze steekt een kaarsje aan, in de vorm van een hart, voor haar overleden man. Het is deel van een ritueel zaterdag, verzorgd tijdens het Festival Voor Mijn Dood in Maastricht.

De hele stad staat in het teken van de dood, het leven en alles ertussenin. Dertig activiteiten over sterven, rouwen en verlies vinden er plaats. Van lezingen in de Sint Janskerk en workshops in de boekenwinkels tot muziek in een kapel. Het is de eerste keer dat het Netwerk Sterven & Rouw Zuid-Limburg zoiets organiseert. Om mensen te enthousiasmeren voor een ietwat ongemakkelijk thema, vooral tijdens een druilerige zaterdagmiddag, rijden ze met een bakfiets door het centrum. Wel eentje met een doodskist erop.

Boodschap

„Dat trekt wel de aandacht”, zegt vrijwilliger en uitvaartverzorger Susanne Rongen lachend. „Soms kijken mensen een beetje vreemd op, niet iedereen wil erover praten.” Voor velen overwint de nieuwsgierigheid, zij blijven staan voor een gesprek over de dood. Precies het doel van het festival. De doodskist is er niet zomaar, het is een brievenbus. Voorbijgangers kunnen een boodschap schrijven voor het hiernamaals en hun verloren geliefden. Na het festival wordt de kist verbrand.

Amel Ammoum is een van de mensen die een briefje achterliet. „Binnen de islam willen we nabestaanden geruststellen dat de dode in vrede verder leeft. Ik heb opgeschreven dat ik iedereen die rust gun.” Haar vriend Torsten is niet gelovig. Maar zijn overleden opa wel, hij schreef op een papiertje dat hij hem mist. Hij hoopt dat zijn opa gelijk heeft over het hiernamaals en dat hijzelf ernaast zit.

Kinderen mogen zelfs op de kist tekenen. „Je moet hen er zo veel mogelijk bij betrekken als iemand overlijdt. Als je met een tekening het gesprek aan kan gaan, is dat hartstikke mooi”, weet Rongen uit ervaring. Een groot deel van het programma zaterdag is daarom ook gericht op jonge kinderen. In boekhandel De Tribune verzorgt rouwdienstbegeleider Nicole Linssen een workshop voor kinderen. Samen met een stapel kinderboeken en een praatpop, een zwarte kraai genaamd Ko de Troostvogel, beantwoordt ze de moeilijkste vragen van een handjevol kinderen van 5 tot 9 jaar. Angst voor de dood, zelfmoord, de hel en kanker; het komt allemaal voorbij.

Troost

Hoe een kind met een sterfgeval om kan gaan, legt verliesconsulent Regien Wilmes uit tijdens haar workshop op de Montessorischool een paar straten verderop. Aan de hand van een overleden tor neemt ze een groepje kinderen stap voor stap mee. „Als je dood bent, werkt je lichaam niet meer”, zegt ze als ze kinderen hun eigen hartslag laat voelen. En daarna? Dan komt de uitvaart, de tor gaat een kistje in. Terwijl de kinderen dat kistje versieren gaat Wilmes het gesprek aan over bijvoorbeeld het hiernamaals en verdriet.

De meeste volwassenen komen echter voor de lezing van de bekende Vlaamse psycholoog Manu Keirse in de Sint Janskerk. Voor velen zijn Keirses boeken een troost geweest in moeilijke tijden. Ook nu geeft hij woorden voor situaties waarin die tekortschieten. Als een kind overlijdt of als verdriet iemands leven overheerst. Zijn tips over wat je kunt doen om iemand in rouw te steunen, helpen net als de rest van het festival om de dood de normaalste zaak van de wereld te maken.